

12. august 2025

EM2025/110

Hermed fremsættes følgende beslutningsforslag i henhold til § 33 i Forretningsordenen for Inatsisartut:

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at igangsætte arbejdet med en national arkitekturpolitik.

(Medlem af Inatsisartut Erik Jensen, Siumut)

Begrundelse

Arkitektur er ikke kun bygninger og byrum – det er også identitet, kultur, samfundsudvikling og livskvalitet. Som det blev fremhævet i forespørgselsdebatten den 6. september 2024 (EM2024/91), har Grønland behov for en national arkitekturpolitik, der sætter retning for fremtidens byudvikling, byggeri og visuelle identitet.

I sit oplæg til debatten pointerede daværende medlem af Inatsisartut Najaaraq Møller (S), at en arkitekturpolitik skal være en vision, der fremmer både kulturel forankring, bæredygtighed og lighed i adgang til kvalitetsbyggeri – og sikre, at både byer og bygder udvikles med respekt for deres unikke karakter.

Naalakkersuisut anerkendte i deres svar (Naalakkersuisoq for Boliger), at *"det byggede miljø udgør rammerne for vores levede liv"* og at *"arkitekturen er et værktøj, der kan indtænkes i bredere løsninger af samfundets udfordringer"*. Naalakkersuisut tilkendegav desuden, at det er relevant at igangsætte en strategisk og langsigtet proces for udarbejdelsen af en arkitekturpolitik, og at arbejdet bør ske i dialog med relevante aktører og samfundet bredt.

Arkitekturpolitikken skal desuden koordineres med eksisterende strategier, herunder:

1. National strategi for bæredygtighed i bygge- og anlægsbranchen,
2. Strategi for fundraising til Selvstyrets bygge- og anlægsprojekter,
3. Kommunale arkitekturpolitikker.

Med dette forslag vil Siumut fremme, at Naalakkersuisut påbegynder det egentlige arbejde med dette vigtige arbejde, ved at;

- Igangsætte arbejdet med en national arkitekturpolitik, som definerer mål og rammer for arkitektur, byggeri og byudvikling i hele landet.

- Udarbejde en strategisk procesplan, jf. Naalakkersuisuts bemærkninger under EM2024/91, hvor arbejdet opdeles i delprojekter med tydelige leverancer.
- Nedsætte en bredt sammensat arbejdsgruppe, som repræsenterer både arkitektfaglige, kulturelle, sociale og geografiske perspektiver, herunder bygdernes rolle.
- Sikre offentlig inddragelse gennem en bred debat, jf. Naalakkersuisuts ønske om samfundsmæssig dialog forud for politikudkast.
- Sikre, at politikken balancerer mellem styring og frihed, således at der fastsættes en fælles arkitektonisk retning uden at hæmme lokal innovation eller byggeprojekters selvstændighed.

Som led i udarbejdelsen af en national arkitekturpolitik skal Naalakkersuisut desuden sikre, at politikken tager højde for gældende aftalegrundlag og standarder i bygge- og anlægsbranchen ved at gøre disse tidssvarende og tilpasset vores egne forhold og aspirationer om bygningernes tekniske indretning o.lign., herunder de betingelser og ydelsesbeskrivelser, der danner rammen for planlægning, projektering, udbud og gennemførelse af byggerier.

Det omfatter blandt andet:

- AB 92 og ABT 93, som udgør de almindelige betingelser for henholdsvis hovedentreprise og totalentreprise i dansk byggeri.
- AP 95, der er den grønlandske tilpasning af standardbetingelser for arbejder og leverancer i bygge- og anlægsvirksomhed.
- ABR 89 og GBR 92, der fastlægger rammerne for teknisk rådgivning og bistand.
- Ydelsesbeskrivelserne for byggeri, anlæg og bygherrerådgivning (2012 og 2013), som definerer rådgiveres opgaver og ansvar.

Disse dokumenter udgør et teknisk og juridisk fundament for byggeriets aktører og skal ses i sammenhæng med arkitekturpolitikens overordnede målsætninger om kvalitet, bæredygtighed og kulturarv. En national arkitekturpolitik bør ikke erstatte disse grunddokumenter, men tilpasse og understøtte deres anvendelse gennem en tydelig vision og strategisk retning, og med en tydelig national særpræg.

-

Med inspiration fra både forespørgselsdebatten og Naalakkersuisuts svar foreslås følgende temaer som grundstruktur:

- Et fælles arkitektonisk udgangspunkt: Historisk bevidsthed og respekt for vores lands udvikling.
- Grønlandsk arkitektur og kulturarv: Bevaring, fornyelse og lokal identitet.
- Bæredygtighed og klimatilpasning: Miljøvenlige byggeløsninger og robuste strukturer, f.eks. murværk.
- Livskvalitet og sociale rammer: Smukke, funktionelle og inkluderende byrum og boliger.

- By, bygder og decentral udvikling: Lokal økonomi, arbejdspladser og respekt for bygders og byers særpræg.
- Arkitektur som økonomisk løftestang: Innovation, investeringer og turisme.
- Det at bo: Kvalitet i lejeboliger og mangfoldighed i boligformer.
- Regelsæt: Tilpasning til vores nationale særpræg og tekniske muligheder baseret på lokale resurser.

-

En national arkitekturpolitik er ikke blot et værktøj til at regulere byggeri – det er en mulighed for at formulere en samlet vision for Grønlands fremtid. Både forespørgselsdebatten og Naalakkersuisuts svar viser, at der er bred enighed om behovet, og at tiden nu er moden til handling.

Med dette beslutningsforslag påbegynder vi et arbejde, der kan sikre, at Grønland bygges – både fysisk og kulturelt – med kvalitet, omtanke og vision.

Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige:

Det forventes, at der i forbindelse med forslaget vil skulle anvendes en AC-fuldmægtig i et år til forberedende administrativt arbejde, med en anslået udgift på 500.000 kr. Efterfølgende vil der være behov for tilknytning af videnspersoner og konsulenter, men på det nuværende stadie er det vanskeligt at foretage en præcis økonomisk vurdering heraf. Vi forventer, at behovene vil blive tydeligere, når arbejdet er sat i gang efter det forberedende stadie, og at Naalakkersuisut løbende vil orientere Inatsisartut og, når det vurderes nødvendigt, fremsætte forslag om finansiering.

Økonomiske og administrative konsekvenser for det private:

Det forventes, at forslaget, hvis det gennemføres med succes, vil føre til betydelige lettelser for erhvervslivet med mindre bureaukrati og med byggerier tilpasset deres aspirationer og værdier og baseret på lokale resurser.

Økonomiske og administrative konsekvenser for borgerne:

Det forventes, at forslaget, hvis det gennemføres med succes, vil føre til betydelige lettelser for befolkningen vedrørende bureaukrati og med byggerier tilpasset deres aspirationer og værdier.